

Iz govornice brezpravnih zemljakov je nastal dragulj umetniške genialnosti

*De b'od sladkôte njega poezije
potihnil ves prepir, bile vesele
viharjev jeznih mrzle domačije!*

Slovenska beseda, slovensko srce, slovenski duh... Ljubezen, ki je dala Prešernu moč, da jih je s svojo pesmijo dvignil v neizmerno duhovno veličino, je potrebna tudi nam, da lahko ohranjamo svojo človeško svobodo, svoj človeški značaj, svojo človeško pripadnost. Samo tako lahko prispevamo svoj delež naši družbi in našemu času.

Letos praznujemo štiristoletnico Primoža Trubarja. Ali lahko trdimo, da se dovolj zavedamo velikega dejanja tega ponosnega trmastega moža, ki je govornico brezpravnih zemljakov, hlapcev, tlačanov, revežev dvignil na raven kulturnega jezika, enakovrednega drugim evropskim jezikom? Ta jezik je Prešeren čez tri stoletja izbrusil v dragulj umetniške genialnosti. Kdo ve, kako bi se razvijala zgodovina Slovencev, če katoliška protireformacija ne bi pokončala Trubarjevega velikega narodnostnega in človeškega gibanja. Z ognjem knjige in z mečem ljudi. Morda bi se že takrat razvila neka razsvetljena, humana slovenska državnost. Ali pa bi se to gibanje, ki so ga Trubar in njegovi začeli z veliko ljubeznijo in tankim posluhom za slovenskega človeka, sprevrglo v spolitizirano nasilje neke nove oblasti. Tega ne vemo. Vemo pa, kako težka in krvava je bila borba za narodno osvoboditev in svobodo Trubarjevega in Linhartovega in Prešernovega in Jenkovega in Cankarjevega in Župančičevega in Kosovelovega in Kajuhovega jezika...

Mnogim se zdi značilno slovensko proslavljanje dneva smrti naših velikih mož odraz našega zaprtega značaja, bolester občutljivosti zaradi majhnosti, samousmiljenja zaradi zatiranosti. Morda. Lahko pa razumemo dan smrti tudi kot dan, ko prevzemamo njihovo dediščino, ko se zavezujemo, da bomo ohranjali in po svojih močeh nadaljevali njihovo delo. Ne verjamem, da so izgubile svojo aktualnost besede, da

*ljubezni domačije
noben naj vam ne usmrti strup;
ker zdaj vās
kakor nās,
jo srčno branit' kliče čas!*

Ob teh verzih se sprašujem, če storimo dovolj za osebnostno podobo, za značaj človeka socialistične kulture, ki rase iz svojih korenin, a združuje svoje zelenje z zelenjem sosednjih dreves. Kakor se kultura nekega naroda združuje z drugimi kulturami, da iz nje zraste velika duša človeštva. Če človek ni nič, pač tudi nič prispevati ne more.

Smo res dovolj pozorni, da se človek ne bi razosebljal? Mehanizacija mu je odtujila delo, kompjuterizacija mu bo lahko odtujila misel, če bo ob svojo kulturo. Samo kultura lahko ohranja človečnost odtujenega človeka. Saj kaj bo ostalo od človeka, če ne bo ohranil svojega duha, če ne bo sanjal, če ne bo pel, ljubil, se smejal? Postal bo brezdušen tipkar kompjuterskih programov. S Prešernovo besedo, Groharjevo barvo, Kogojevo glasbo pa bo lahko ohranil svojo svobodo, da mu bo kompjuterski čas čas napredka, ne pa čas zaslužnosti, brezosebности.

*... 'z ljubezni so do tebe vrače,
iz domovinske so ljubezni lile.*

Prešernovo izročilo je ljubezen. Ljubezen pa pomeni dolžnost. Dolžnost ohranjati tisto, kar ljubimo.

In ker živimo v Ljubljani, imamo dolžnosti tudi do Ljubljane. Prešernove in naše Ljubljane, mesta heroja, mesta slovenske kulture. Da bi tudi za nas veljalo:

*Kak tvoje je bilo srcé goreče
za čast, in prid, in blágorstvo Ljubljane,
Ljubljane, ljubice nebes in sreče!*

POLDE BIBIČ

DOGOVORI

GLASILO SZDL LJUBLJANA CENTER

Leto XIII - 11. februar 1986

Štev.: 2 BREZPLAČNO

OB SPREJEMANJU ZAKLJUČNIH RAČUNOV OZD

Jasna informacija, ne med vrsticami

Februar bo za sindikalne organizacije nedvomno zelo dejaven mesec. Poleg aktivnosti v zvezi s pripravami na delegatske volitve, aktivnosti pri vključevanju v razpravo o Kritični analizi delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja in priprav na oba kongresa bo osrednja pozornost sidnikata posvečena sprejemanju zaključnih računov organizacij združnega dela.

Poudariti je potrebno, da je aktivnostim ob sprejemanju zaključnih računov iz leta v leto namenjeno več pozornosti. K temu je - to lahko rečemo s precejšnjo gotovostjo - pripomogel čedalje bolj zaostren in zapleten gospodarski položaj pri nas, kar neogibno vzpodbuja k bolj kritičnemu odnosu delavcev do vprašanj, ki zadevajo gospodarjenje in njihov položaj v združenem delu. Zato bi morali reči, da so

sindikalne razprave o zaključnih računih v zadnjih letih vse bolj vsebinske in ustvarjalno-mobilizacijske, zlasti v tistih okoljih, kjer so gospodarski rezultati slabši, vse manj pa je primerov obravnave in sprejemanja zaključnih računov brez poprejšnje kritične analize.

V zvezi s pripravami na sprejem zaključnih računov za minulo leto kaže omeniti, da je občinski sindikalni svet

predvidel nekatere organizacijsko-tehnične prijeme, s katerimi naj bi dosegli bolj kakovosten potek akcije. V ta namen so oblikovali poseben aktiv iz članov občinskega sveta, ki bo neposredno spremljal dogajanje na »terenu« in seveda pomagal k uresničitvi ciljev te akcije.

Da bi bilo sprejemanje zaključnih računov čimbolj vsebinsko samoupravno dejanje delavcev, so v občinskem sindikatu oblikovali zahtevo, da mora poročilo o letnem poslovanju vsebovati vse informacijske odlike, kot so razumljivost, jedrnatost in celovitost. Pri tem se izpostavlja odgovornost strokovnih služb in poslovnih organov za zagotavljanje ustreznih informa-

cij. Vsekakor je zgovorna formulacija, ki zahteva, da sindikalne organizacije zavrnejo neodgovorno, nesistematično in ne celovito sestavljena poročila, zaradi katerih delavci ne bi mogli dobiti popolnega vpogleda v pogoje gospodarjenja.

Že omenjeni opomnik za izvedbo aktivnosti ob obravnavi

zaključnih računov daje poleg dokaj natančnih usmeritev za razčlenitev gospodarske »letine« tudi priporočilo, da poslovodni organi na zborih delavcev ocenijo delovanje samoupravnih organov, hkrati pa naj bi v sindikalnih organizacijah ocenili tudi delo individualnega poslovodnega organa v minulem letu.

JANEZ KUKOVICA

Socializem ne more obdržati avreole zgodovinske naprednosti samo zato, ker se imenuje socializem, temveč le tedaj, če nenehno krepi družbeni položaj delovnega človeka, če vse uspešneje zadovoljuje njegove socialne življenjske in kulturne interese, če vse bolj širi dimenzije njegove svobode in demokracije v družbi sploh. Dejal bi, da je to prvi pogoj politične stabilnosti in naprednosti naše družbe. (Edvard Kardelj, 1910-1979)